

- **Контроль за виконанням бюджету:** місцеві органи мають повноваження контролювати, як використовуються бюджетні кошти. Вони здійснюють моніторинг виконання бюджету, аналізують фінансові звіти та вживають заходів у разі виявлення порушень.
- **Аудит та перевірка:** на місцевому рівні можуть проводитися аудити діяльності органів місцевого самоврядування та їх підрозділів. Це дозволяє виявляти недоліки у використанні коштів та забезпечувати їх виправлення.
- **Забезпечення прозорості:** органи місцевого самоврядування зобов'язані надавати інформацію про фінансову діяльність, що сприяє залученню громадськості до процесів фінансового контролю та підвищує довіру до влади.

Місцеві органи самоврядування співпрацюють з державними контролюючими органами, що дозволяє забезпечити комплексний підхід до фінансового контролю. Наприклад, місцеві ради можуть звертатися до Державної аудиторської служби для проведення перевірок або консультацій щодо правильності ведення фінансової звітності.

Таким чином, органи місцевого самоврядування займають важливе місце в системі фінансового контролю в Україні, сприяючи ефективному управлінню фінансовими ресурсами на місцевому рівні, забезпечуючи підзвітність і прозорість у використанні бюджетних коштів. В умовах сучасних викликів, зокрема війни та економічної нестабільності, їх роль стає ще більш актуальною, що підкреслює необхідність розвитку та вдосконалення механізмів фінансового контролю на місцевому рівні.

Література:

1. Бортняк, В. А. До питання про здійснення фінансового контролю на місцевому рівні. *Академічні візії*, 2022. (10-11), 58–66. URL: <https://www.academy-vision.org/index.php/av/article/view/99>
2. Вінницька О. А. Формування доходів місцевих бюджетів в умовах децентралізації: тенденції та перспективи : монографія. Умань: Візаві, 2018. 178 с.
3. Виговська Н. Г., Дячек С. М., Реформування системи фінансового контролю за виконанням місцевих бюджетів. *Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка*. 2020. № 3. С. 63-71. DOI: 10.21272/1817-9215.2020.3-7.
4. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/z970280?an=1&ed=2024_09_18

Глевацька Н.М.

кандидат економічних наук, доцент

Чернов Ю.Б.

аспірант

Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна

ТРАНСФОРМАЦІЯ РИНКУ ПРАЦІ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ЇЇ НАСЛІДКИ ДЛЯ ЕКОНОМІКИ КРАЇНИ

Актуальність дослідження ринку праці в умовах війни в Україні зростає у зв'язку з глибокими змінами, спричиненими військовим конфліктом [1]. Значна частина населення втратила роботу або була вимушена переміститися до інших регіонів, що суттєво впливає на структуру зайнятості та стабільність економіки [2]. Війна не тільки зумовила зменшення кількості робочих місць у постраждалих регіонах, але й змінила загальний попит на професії. Тому метою даного дослідження є визначення основних змін у структурі зайнятості та оцінка їхнього впливу на економіку України. Завдання дослідження включають аналіз змін у структурі праці, зокрема рівня зайнятості, виявлення порушень трудових умов і перспектив відновлення ринку праці в післявоєнний період [3].

Війна суттєво впливає на загальний рівень зайнятості та структуру робочих місць, що виявляється у скороченні робочих місць у певних галузях і зростанні безробіття в регіонах, де ведуться активні бойові дії або ж розташовані тимчасово окуповані території [2]. Зокрема, збільшується попит на професії, пов'язані з безпекою та забезпеченням базових потреб населення, тоді як зайнятість у сферах послуг та роздрібної торгівлі зазнає значного спаду через низький попит і нестачу ресурсів [3]. Особливої уваги потребують внутрішньо переміщені особи, які часто мають обмежені можливості для працевлаштування на нових місцях через складнощі інтеграції в регіональний ринок праці, невідповідність кваліфікацій та відсутність необхідної інфраструктури [1].

Суттєвим викликом, з яким зіткнувся ринок праці України під час війни, є нестача робочих місць, що знижує економічну стабільність та добробут населення. Відсутність достатньої кількості вакансій змушує частину громадян звертатися до неофіційної зайнятості, яка може не відповідати вимогам законодавства і позбавляє працівників належного правового захисту та соціальних гарантій [2]. У таких умовах поширення неофіційної зайнятості стає особливо актуальним, що також обумовлено кризовими умовами ведення бізнесу та недостатньою підтримкою з боку держави [1].

Адаптація ринку праці в умовах війни передбачає комплексну підтримку як з боку держави, так і за рахунок міжнародної допомоги, спрямованої на збереження та створення робочих місць, підтримку малого та середнього бізнесу, а також підвищення рівня професійної підготовки громадян, які опинилися без роботи [1]. Серед державних ініціатив значна увага приділяється програмам підтримки зайнятості, які націлені на стимулювання підприємництва, надання субсидій і грантів на відкриття або відновлення власної справи. Ці програми дозволяють людям, що залишилися без роботи, знайти нові можливості для працевлаштування або започаткувати бізнес, що сприяє зменшенню рівня безробіття [3].

Важливою частиною адаптації є також участь міжнародних організацій, таких як Міжнародна організація праці та інші гуманітарні ініціативи, які активно залучаються до процесів підтримки працевлаштування, надаючи консультаційні послуги, ресурси та допомогу у навчанні для осіб, які втратили роботу [2]. Крім того, міжнародні гуманітарні організації здійснюють підтримку на рівні місцевих громад, допомагаючи в створенні робочих місць і наданні гуманітарної допомоги, що полегшує соціальну інтеграцію людей, які переїхали у безпечніші регіони [3].

Зміни на ринку праці внаслідок війни мають глибокі економічні наслідки. Скорочення зайнятості безпосередньо впливає на загальний рівень економічної активності, призводить до зниження внутрішнього попиту та відтоку кваліфікованої робочої сили. Це особливо негативно впливає на такі галузі, як будівництво, промисловість, сфера обслуговування та транспорт, що є важливими складовими національної економіки [2]. Також помітний відтік фахівців з високим рівнем кваліфікації, які змушені залишати свої робочі місця, що створює дефіцит кадрів у критичних секторах економіки.

Соціально-економічний розвиток постраждалих регіонів також зазнає значних втрат через зменшення податкових надходжень і зниження рівня життя населення, що потребує активної підтримки з боку держави та міжнародних партнерів [1]. В результаті зниження зайнятості економіка зазнає не лише короткострокових втрат, а й значних довгострокових викликів, пов'язаних із подоланням наслідків для місцевих громад, що вимагає впровадження програм відновлення та розвитку.

Відновлення ринку праці в Україні потребує скоординованих зусиль держави, бізнесу та міжнародної спільноти. Одним із важливих кроків є створення нових робочих місць через підтримку малого та середнього бізнесу, розширення підприємницьких можливостей, а також стимулювання економічної активності у менш розвинених регіонах [3]. Зниження безробіття можливе за рахунок активного розвитку підприємництва, надання державних субсидій та грантів на започаткування бізнесу, а також зниження податкового навантаження для нових підприємств, що сприятиме швидшому економічному відновленню [2].

Для довгострокових змін рекомендовано впроваджувати програми перекваліфікації та професійного навчання, які дозволять працівникам адаптуватися до нових економічних умов.

Особливу увагу слід приділити підтримці ветеранів та внутрішньо переміщених осіб, які потребують додаткової підготовки та адаптації до нового ринку праці [1]. Це дозволить знизити безробіття та створити необхідні умови для інтеграції в трудовий ринок, забезпечуючи ефективне використання трудових ресурсів країни.

У результаті дослідження було виявлено, що війна значно вплинула на трансформацію ринку праці в Україні, призвівши до суттєвих змін у структурі зайнятості, появи нових викликів і проблем для економіки країни [3]. Адаптація ринку праці вимагає впровадження державних і міжнародних ініціатив для забезпечення стабільності, зокрема через підтримку підприємництва, професійне навчання та розширення економічних можливостей на місцях [2]. Збереження та розвиток трудових ресурсів країни є важливим для економічного відновлення України в післявоєнний період, що вимагає довгострокової стратегії адаптації ринку праці [1].

Література:

1. Дослідження економічних можливостей у прифронтових та звільнених українських громадах результати соціологічного опитування жителів Дніпропетровської, Запорізької, Миколаївської, Одеської, Сумської, Харківської, Херсонської, Чернігівської областей. Аналітичний звіт Червень 2024
URL:https://www.kiis.com.ua/materials/pr/20240806_z/UCBI4%20Economic%20poll_full%20report_UA.pdf
2. Кадровий голод в Україні: експерти Jooble розповіли про сфери з гострим дефіцитом працівників. URL:<https://yur-gazeta.com/publications/practice/inshe/kadrovij-golod-v-ukrayini-eksperti-jooble-rozpozvili-pro-sferi-z-gostrim-deficitom-pracivnikiv.html>
3. Ринок праці в умовах війни: демографічні виклики для України. Як розв'язати проблеми безробіття і втрати кадрів унаслідок міграції та мобілізації
URL:<https://happymonday.ua/kadrovuj-golod-v-ukrayini-8-strategij-vyrodu>.
4. Сергій Ханін Кадровий голод. Що відбувається на ринку праці України під час війни. URL:<https://dif.org.ua/article/kadrovij-golod-shcho-vidbuvaetsya-na-rinku-pratsi-ukraini-pid-chas-viyni>.

Глевацька Н.М.

кандидат економічних наук, доцент

Чернов Ю.Р.

аспірант

Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна

КАДРОВИЙ ДЕФІЦИТ НА УКРАЇНСЬКОМУ РИНКУ ПРАЦІ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ

Актуальність дослідження кадрового дефіциту в умовах війни є особливо високою з огляду на критичні зміни, що відбуваються на українському ринку праці. Збройний конфлікт суттєво впливає на структуру зайнятості, а також на здатність держави забезпечувати сталі економічне зростання в регіонах. В умовах воєнних дій дефіцит кваліфікованої робочої сили набуває особливої гостроти, адже значна частина працездатного населення вимушена була залишити свої місця проживання або ж приєднатися до лав Збройних сил України, що посилює проблему на ринку праці [3].

Метою даного дослідження є аналіз викликів та перспектив подолання кадрового дефіциту з метою забезпечення сталого розвитку територій. Основними завданнями є виявлення причин кадрового дефіциту, аналіз державних та міжнародних ініціатив для подолання проблеми, а також розробка рекомендацій для покращення ситуації на ринку праці [4].